

**ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ κ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ
ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ «ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ»
ΣΤΟ «ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ»**

Αθήνα, 9.5.2017

Η σημερινή, άκρως συμβολική και όχι μόνον, επέτειος της «Ημέρας της Ευρώπης» υπενθυμίζει αλλά και υποχρεώνει όλους τους Λαούς των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης να μην λησμονούν την ανάγκη υπεράσπισης του Ευρωπαϊκού Οικοδομήματος, της ιστορίας του και της προοπτικής του, σε μιαν από τις κρισιμότερες περιόδους της όλης διαδρομής του. Το χρέος αυτό υπεράσπισης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Ιδεώδους φορά πρωτίστως την υπεράσπιση των θεμελίων του Ευρωπαϊκού Οικοδομήματος, όπως διαμορφώθηκαν ήδη κατά την ίδρυσή του. Και τα θεμέλια αυτά δεν είναι άλλα από εκείνα που προσδιορίζουν τις βασικές συντεταγμένες του Ευρωπαϊκού Πολιτισμού.

- I.** Το αέτωμα του Ευρωπαϊκού Πολιτισμού στηρίζουν οι τρεις πυλώνες της Αρχαίας Ελλάδας, της Αρχαίας Ρώμης και της Χριστιανικής Διδασκαλίας.
 - A.** Η Αρχαία Ελλάδα, μέσ' από το απaráμιλλο Πνεύμα της και τις διαχρονικές ανεξάντλητες προεκτάσεις του, κληροδότησε στην Δύση και στην Ευρώπη την κριτική και ερευνητική σκέψη, την απεριόριστη πίστη στην δύναμη της λογικής ως φορέα πολιτισμού και προόδου και την δημοκρατική νομιμοποίηση ως πρότυπη μορφή πολιτειακής οργάνωσης, στοιχεία τα οποία «υιοθέτησε» ο Διαφωτισμός διαμορφώνοντας την σύγχρονη νεωτερικότητα.
 - B.** Η Αρχαία Ρώμη, μέσω της θεσμικής «πανοπλίας» που επινόησε, όχι μόνο συνέβαλε στην επιβίωση του Αρχαίου Ελληνικού Πνεύματος αλλά και έθεσε τις βάσεις της Αντιπροσωπευτικής Δημοκρατίας, ακόμη δε και αυτού τούτου του Κράτους Δικαίου.

Γ. Η Χριστιανική Διδασκαλία, στο σύνολό της, «πατώντας» στις αντηρίδες της Αρχαίας Ελλάδας και της Αρχαίας Ρώμης και αξιοποιώντας τις ως «forum conveniens» για την πορεία της προς την αιωνιότητα, σφυρηλάτησε ή και ολοκλήρωσε τις αρχές του Ανθρωπισμού, της Αλληλεγγύης και της Κοινωνικής Δικαιοσύνης.

II. Αυτοί οι τρεις πυλώνες καθορίζουν και το περιεχόμενο των επιμέρους αρχών και αξιών του Ευρωπαϊκού Πολιτισμού, τον οποίο καλούμεθα να υπερασπισθούμε. Θεσμικό «όχημα» για την ευόδωση αυτής της αποστολής είναι η Αντιπροσωπευτική Δημοκρατία, δηλαδή το σύστημα πολιτειακής οργάνωσης που επινόησε ο Δυτικός και ο Ευρωπαϊκός Πολιτισμός, το οποίο παρ' όλες τις επιμέρους ελλείψεις του είναι το καταλληλότερο για να θωρακίσει τον Άνθρωπο, στον «συσίφειο» αγώνα του να υπεραμυνθεί της αξίας του και της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητάς του. Κατ' ακολουθία, η Αντιπροσωπευτική Δημοκρατία επινοήθηκε για να επιτρέψει την διαίωνιση ιδίως των εξής αρχών και αξιών του Δυτικού, άρα του Ευρωπαϊκού, Πολιτισμού:

A. Πρώτον, της **Ειρήνης**. Το καθεστώς της Ειρήνης συνιστά *conditio sine qua non* για να μπορέσει ο Άνθρωπος να δημιουργήσει, να εμπεδώσει την δημιουργία του και να εγγυηθεί την αέναη συμβολή της στην καταξίωσή του. Και είναι η Ειρήνη, μαζί με τον Ανθρωπισμό, που ως αρχές και αξίες σύμφυτες με τον Πολιτισμό μας καθορίζουν, κατά κύριο λόγο, τα χαρακτηριστικά της παγκόσμιας αποστολής της Ευρώπης. Όσο λοιπόν η Ειρήνη δοκιμάζεται, τόσο περισσότερο ο Δυτικός και Ευρωπαϊκός Πολιτισμός «χάνουν» σε λάμψη και εμβέλεια δημιουργίας.

B. Δεύτερον, του **Ανθρωπισμού**. Ο Ανθρωπισμός, φυσική απόρροια της αδήριτης ανθρωποκεντρικής σύνθεσης του Πλανήτη, προϋποθέτει την Αλληλεγγύη, ως θεμέλιο της ειρηνικής συνύπαρξης τόσο στο πλαίσιο κάθε συγκεκριμένης κοινωνίας όσο και μεταξύ διαφορετικών Λαών. Στο μέτρο λοιπόν που ο Ανθρωπισμός και η Αλληλεγγύη υποχωρούν απέναντι στην, δίχως αρχές και αναστολές, «επέλαση» του αμιγώς οικονομικού

συμφέροντος -και στην ακολούθως «μοιραία» επικυριαρχία του «οικονομικού» επί του «θεσμικού»- ο Δυτικός και ο Ευρωπαϊκός Πολιτισμός αδυνατούν να υπηρετήσουν, κατά την επίσης παγκόσμια αποστολή τους, τον Άνθρωπο, την αξία του και την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του.

Γ. Τρίτον, της **Δημοκρατίας**. Η Δημοκρατία, και δη η Αντιπροσωπευτική Δημοκρατία, από την μια πλευρά αναδεικνύει την λαϊκή κυριαρχία και την εξ αυτής προκύπτουσα λαϊκή νομιμοποίηση ως υπαρξιακές, κυριολεκτικώς, αρχές της κρατικής οργάνωσης και λειτουργίας. Και, από την άλλη πλευρά, μέσω των προερχόμενων από αυτήν θεσμικών εγγυήσεων, αποτρέπει την ανεξέλεγκτη δράση οιασδήποτε των τριών εξουσιών -Νομοθετικής, Εκτελεστικής και Δικαστικής- συνακόλουθα δε συνθέτει τις εγγυητικές βάσεις για την ακώλυτη άσκηση των κάθε είδους Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Όσο λοιπόν η δημοκρατική οργάνωση του Κράτους στην Δύση και ειδικότερα στην Ευρώπη δεν μπορεί ν' αντισταθεί στις επιθέσεις των δίχως δημοκρατική νομιμοποίηση φορέων της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας, τόσον ο Δυτικός και ο Ευρωπαϊκός Πολιτισμός «εξαντλούνται», στην μακρά πορεία τους προς την εκπλήρωση της πλανητικής αποστολής τους.

Δ. Και, τέταρτον, της **Δικαιοσύνης**. Στο πεδίο του Δυτικού και, επομένως, του Ευρωπαϊκού Πολιτισμού η αρχή της Δικαιοσύνης καθορίζει δύο βασικές προεκτάσεις τους: Εκείνη της Αναλογικής Δικαιοσύνης, που σημαίνει ίση μεταχείριση ουσιαδώς όμοιων καταστάσεων αλλά και άνιση μεταχείριση ουσιαδώς ανόμοιων καταστάσεων. Και εκείνη της Κοινωνικής Δικαιοσύνης, ως συστήματος που, μέσω της καταπολέμησης των ολέθριων επιπτώσεων των ανισοτήτων -σ' επίπεδο κοινωνιών και Λαών- αποτρέπει την ρήξη του κοινωνικού ιστού, ιδίως δε την ρήξη των σχέσεων μεταξύ Λαών, με απώτερο στόχο την επικράτηση και εμπέδωση της Ειρήνης. Όσο λοιπόν, στο πεδίο του Δυτικού και του Ευρωπαϊκού Πολιτισμού, η

δυναμική της Δικαιοσύνης απομειώνεται, τόσον η Δύση και η Ευρώπη αδυνατούν να φέρουν αποτελεσματικώς σε πέρας την αποστολή τους, ως παγκόσμιας εμβέλειας φορείς εγγύησης της Ειρήνης, του Ανθρωπισμού και της Δημοκρατίας.

Οι θέσεις αυτές αυτονοήτως αναδεικνύουν την κορυφαία υποχρέωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης να εκπληρώσει την «*intra muros*» αλλά και την παγκόσμια αποστολή της. Τούτο σημαίνει ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει χρέος να οδηγηθεί στον τελικό της προορισμό, τον οποίο δρομολόγησαν οι εμπνευστές της ως μέσο οριστικής αποσόβησης των εφιαλτικών κινδύνων του Β' Παγκόσμιου Πολέμου. Πράγματι, μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο η Ευρώπη αποφάσισε να παραμερίσει οριστικώς τα σείρα εθνικιστικά της ένστικτα και να εναρμονίσει τα επί μέρους εθνικά συμφέροντα σε μια νέα κοινή πορεία μέσω μιας υπερεθνικής οργάνωσης. Η Ευρώπη πέρασε έτσι στον υπερεθνικό της χρόνο, διότι συνέλαβε υπερεθνικώς την πεμπουσία του μελλοντικού προορισμού της. Και ο προορισμός αυτός είναι η διαμόρφωση μιας ομοσπονδιακής Ευρώπης, η οποία λειτουργεί υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις της Αντιπροσωπευτικής Δημοκρατίας. Μόνον αυτή η Ευρώπη μπορεί να φέρει σε αίσιο πέρας την, σύμφυτη με την δημιουργία της, αποστολή της, ως ασπίδα και δόρυ υπεράσπισης των αρχών της Ειρήνης, του Ανθρωπισμού, της Δημοκρατίας και της Δικαιοσύνης.